# تأثیر شخصیت کارآفرین و نوآور در فعالیتهای اقتصادی بر ارتقای کیفیت زندگی روستاییان (مطالعه موردی روستاهای شهرستان نظرآباد)

**۱. راضیه خسروانی**
دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی اقتصاد و توسعه، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

**۲. منصور وثوقی**
دکتر جامعه‌شناس، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
<vosooghi_mn@yahoo.com>

**۳. علی بقایی سرابی**
دکتر جامعه‌شناس، دانشکده علوم انسانی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران.

**۴. میثم موسائی**
دکتر برنامه‌ریزی و توسعه اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

***مقدمه:*** *بر اساس شواهد علمی به نظر می‌رسد که توسعه فعالیتهای اقتصادی از طریق افراد کارآفرین و نوآور، بر کیفیت زندگی روستاییان تأثیرگذار است. در پژوهش حاضر، تأثیر طرحهای کارآفرینانه و نوآورانه‌ای که در حوزه‌های مختلف در روستاهای شهرستان نظرآباد اجرا شده‌اند، بر کیفیت زندگی روستاییان شهرستان نظرآباد، در شهرستان هشتگرد، موردبررسی گرفت.*

***روش:*** *روش تحقیق مورداستفاده، از نوع آمیخته بود که در بخش کیفی از نظریه زمینه‌ای و در بخش کمی از روش پیمایش استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش، همه روستاییان در حومه شهرستان نظرآباد استان البرز در سال ۱۳۹۹ بودند که ۳۲۳ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای محقق‌ساخته بود که پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۷ محاسبه شد.*

***یافته‌ها:*** *شخصیت کارآفرین و نوآور ارتباط معناداری با کیفیت زندگی روستاییان و مؤلفه‌های اقتصادی، اجتماعی و محیطی کیفیت زندگی آنها دارد. افزون بر این، کارآفرین و نوآوربودن درمجموع ۳۵ درصد از تغییرات کیفیت زندگی روستاییان را پیش‌بینی می‌کند. ضمن آنکه دراین‌بین، شخصیت کارآفرین هم در نمره کلی کیفیت زندگی و هم در مؤلفه‌های اقتصادی و اجتماعی-محیطی تأثیر بیشتری در مقایسه با شخصیت نوآور دارد.*

***بحث:*** *با توجه به نتایج به‌دست‌آمده پیشنهاد می‌شود شرایط تأسیس سازمانهای مردم‌نهاد حامی کارآفرینی و نوآوری در روستاها تسهیل شود.*

***واژه‌های کلیدی:***

*شخصیت کارآفرین، شخصیت نوآور، فعالیتهای اقتصادی، کیفیت زندگی، روستا*

***تاریخ دریافت:*** *۱۴۰۱/۰۴/۰۵*

***تاریخ پذیرش:*** *۱۴۰۲/۱۱/۰۴*

[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

Social Welfare Quarterly, Vol 24, Summer 2024, No 93

# Investigating the Impact of Entrepreneurial Personality and Innovativeness of Economic Activities on Improving the Quality of Life of Villagers



1. **Raziyeh Khosravani**
Ph.D student in Sociology of Economics and Development, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2. **Mansour Vosooghi**
PH.D. in Sociology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. (Corresponding Author)
<vosooghi_mn@yahoo.com>

3. **Ali Baghaei Sarabi**
PH.D. in Sociology, Department of Sociology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

3. **Meysam Musai**
Ph.D in Social Planning, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran.

**Keywords**:
Entrepreneurship, Innovation, Economic activities, Quality of life, Rural areas

**Received:** 2022/06/26
**Accepted:** 2023/01/24

**Introduction:** As indicated by review of related literature it canbe said that The development of economic activities through innovation and entrepreneurship seems to affect the quality of life of villagers. In the present study, entrepreneurial and innovative projects that have been implemented in the villages of Nazarabad in various fields were examined. This study aimed to investigate the impact of entrepreneurial personality and innovativeness of economic activities in improving the quality of life of villagers in the villages of Nazarabad in Hashtgerd.

**Method:** The research method was a mixed-method, in which the grounded theory was used in the qualitative part, and the correlation method was used in the quantitative part. The statistical population of this study was all villagers in the suburbs of Nazarabad city of Alborz province in 2020, and 323 people were selected by multistage cluster random sampling. The data collection tool was a researcher-made questionnaire whose reliability was calculated using Cronbach's alpha, and it was 0.87.

**Findings:** The results showed that entrepreneurial personality and innovativeness have a significant relationship with the overall score of quality of life and economic, social, and environmental components of quality of life. In addition, entrepreneurial personality and innovativeness together account for 35% of changes in the quality of life of villagers. Analyses show that entrepreneurship has a greater impact on both the overall score of quality of life and the economic and socio-environmental components than that of innovation.

**Discussion:** According to the obtained results, it is suggested to facilitate the establishment of non-governmental organizations supporting entrepreneurship and innovation in rural areas.

**Citation:** Allahyari H R, Kermani M, Imanian Ardabili M. (2024). Short-term profitability of stakeholders and long-term instability in the production of collective good Social Welfare: A qualitative analysis of insurance evasion. refahj. 24(92), : 8
URL: http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-4092-fa.html

[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

## Extended Abstract

### Introduction

In recent years, the development of urbanization in human societies has led to income gaps, inconsistencies in consumerism between urban and rural residents and reduced employment in rural areas (Moroyeva, 2018). Scientific findings show that the economic situation at the individual and national-social level is correlated with the conditions and quality of life of people living in rural areas (Wu & Li, 2017). Therefore, one of the socio-economic concerns of governments in developing countries and even developed societies is always to find effective and practical strategies to improve economic indicators. Innovation and entrepreneurship are among the effective strategies that play a key role in this field. Based on existing theoretical studies, innovation and entrepreneurship as presuppositions of economic growth determine the desired results of a dynamic economy (George & Gatengo, 2013).

As a result, innovation and entrepreneurship in today's turbulent and volatile world are two important components and two wings of the engine of economic growth. Zhao, Li, and Buchen (2011) define entrepreneurship as making change through creation or innovation that is usually associated with risk. Accordingly, entrepreneurship emphasizes opportunities to create and run businesses and organizations. As a related but different concept from the concept of entrepreneurship, innovation is considered a new combination of factors of production or different states of the system due to the use of a new production function (Schumpeter, 2010). Yasil and Darley (2013) also see innovation as a means to bring about change, which includes the process of creating, developing, implementing new ideas and behaviors.

Realizing the aspirations of entrepreneurs in rural areas can improve the quality of life of villagers. The concept of quality of life goes back to the individual's perception of individual expectations, standards and concerns within the cultural and value system in which they live (Roma, Almedia, Mansano, Viani, Asis & Babusa, 2014). A review of scientific evidence shows that, on the one hand, innovation and entrepreneurship are associated with economic growth and development (e.g.,



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

Paradhan, Nir, Bameni et al., 2018; Cogan, Papanicolaou, Jero, & Stoffman, 2017; Thompson, 2018; Poloff & Briner, 2019), and on the other hand, the growth of the economic situation raises the quality of life (Schultz, Bast, Winhold, Krutzing, Neko et al., 2019; Pauline, Vogel, Subek, Hilbert, Coroner et al., 2019; Yu, Wang , Yeong and Lu, 2018; Ismila, Drisson, Bridges, Riesbrook, Naya et al., 2018).
Villages due to different natural resources can create a good opportunity for economic activities and also improving the quality of life can prevent rural migration to cities and reduce various urban anomalies. Therefore, the present study aimed to investigate the impact of innovation and entrepreneurship in economic activities on improving the quality of life of villagers. Since the development of economic activities through innovation and entrepreneurship seems to affect the quality of life of villagers studying the research literature, in the present study, entrepreneurial and innovative projects that have been implemented in the villages of Nazarabad in various fields are examined. It was decided to evaluate its impact on the quality of life of rural residents. Therefore, the purpose of this study is to answer the following question: what is the effect of entrepreneurship and innovation of economic activities in improving the quality of life of villagers?

**Method**

The present research is fundamental in terms of purpose and mixed method (qualitative-quantitative) in terms of data collection. The statistical population of this study was all the villagers in the suburbs of Nazarabad city of Alborz province in (2020), which according to the report of the Statistics Center of Iran, their number was 28,252 people. To determine the sample size of the community, the accuracy of the estimate or the maximum acceptable error for the community is considered 0.05. Thus, the total number of samples, assuming a certain statistical population, at 95% confidence level, 379 people was considered. Samples were randomly selected from multistage clusters. Therefore, between the two central parts and Tonekman, the central part was selected as the first cluster. In the next step, from Ahmadabad and Najmabad villages, Najmabad village was randomly selected as the second cluster. Finally, among the villages of Najmabad district, eight villages were selected and 50 questionnaires were distributed in each of them. The number of questionnaires distributed was 400 in total, of which 323 acceptable question-



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

naires were completed.

Before doing the quantitative part, the questionnaire was compiled qualitatively using the phenomenological method in five parts. In the first part, by reviewing the research literature, semi-structured interview questions in the field of "entrepreneurship and economic innovation" and "quality of socio-economic life" were developed and discussed in meetings with researchers, professors, and experts in the field of social sciences. In such a way that with the formulated questions, the criteria and characteristics of "entrepreneurship and economic innovation" and "quality of socio-economic life" can be sought from the villagers and specialists. Therefore, in this study, semi-structured interviews were used to cover all areas of "entrepreneurship and economic innovation" and "quality of socio-economic life" and to extract similar types of data, and also due to flexibility.

In the second part, after compiling the semi-structured interview questions, the interview sessions were conducted by researchers with experts, entrepreneurs and a number of informed villagers, and the criteria and characteristics of "entrepreneurship and economic innovation" and "quality of socio-economic life" were extracted. In the third part, semi-structured interview sessions were conducted by researchers with experts and social scientists and the criteria and characteristics of "entrepreneurship and economic innovation" and "quality of socio-economic life" were extracted based on their views. In the second and third sections, in parallel with the interview process, the findings were analyzed and the number of interview sessions increased to the point of saturation. The transcripts of the interviews were analyzed. A systematic method was used to examine the content of the interviews and conceptualize and extract the categories.

A researcher-made questionnaire was developed based on the indicators obtained from the qualitative research of the data foundation in entrepreneurship, innovation and quality of rural life as well as the conceptual model of rural quality of life. To increase the validity of the questionnaire from 1- Review of previous questionnaires; 2- Using the opinions of relevant experts and specialists; 3- Using the opinions of the supervisor; 4- Initial distribution of the questionnaire to 15 samples and reviewing the feedback and answers of the respondents; and 5- Exploratory factor analysis (factor loads) was used. The results of exploratory factor analysis



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

showed that in all variables of the questionnaire, factor loads are more than 0.5, which shows that all questions have a significant factor load. In order to evaluate the reliability of the questionnaire, Cronbach's alpha coefficient was used and internal consistency for the whole questionnaire and the variables of entrepreneurship, innovation and quality of life were calculated and they were 0.87, 0.88, 0.89 and 0.85, respectively.

The sampling pattern was that the researcher, referring to each of the selected villages, first started from the houses on the left side of the first street and by referring to the houses, provided the questionnaires to the residents of those houses. For each individual, the objectives of the research were explained and they were asked to answer each question carefully. Also, the participants in this study were explained that there is no right or wrong answer and to express their personal opinion about the phrase in the questionnaire. It took between 10 and 20 minutes to complete the questionnaires; however, no time limit was set for completing the questionnaires. If participants needed to explain some of the phrases that seemed vague to them, the researcher would explain those phrases so that the nature of the sentence would not change. It should be noted that all villagers aged 15 to 64 years (adult age range) who were able to read and write and lived in the village participated in this study. After collecting information, a questionnaire of descriptive and inferential analysis and regression path analysis were performed.

**Findings**

In this study, 323 people participated, most of whom were equal to 74.4% (240 people) were women. In addition, in terms of age, the majority of participants were 24.4% (79 people) in the age range of 35-40 years. The lowest frequency of age range was related to the age range of 25-20 years (13.3%). In addition, most of the participants in the present study had a high school diploma (39.32%). Pearson correlation test was used to measure the relationship between entrepreneurship and innovation with quality of life and its dimensions (quality of economic life, quality of social life and quality of environmental life). Before examining the correlation between the variables, the normality of the distribution of the variables was confirmed using the Kolmogorov-Smirnov test.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

**Table 1: Test of correlation between entrepreneurship, innovation and quality of rural life**

| Variables | statistic | quality of life | Economic QoL | Social QoL | Environmental QoL |
|---|---|---|---|---|---|
| Entrepreneurship | r | 0.656 | 0.636 | 0.568 | 0.434 |
| | P | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |
| Innovation | r | 0.223 | 0.216 | 0.247 | 0.199 |
| | P | 0.000 | 0.000 | 0.000 | 0.000 |

As can be seen in Table 2, the significance level for all variables is zero and is less than 0.05. Accordingly, entrepreneurship has a significant relationship with the overall score of rural quality of life ($r = 0.656$; $P = 0.000$), economic quality of life ($r = 0.636$; $P = 0.000$), social quality of life (0.568). $R = 0$; $P = 0.000$) and environmental quality of life ($r = 0.434$; $P = 0.000$). In addition, innovation with the overall score of rural quality of life ($r = 0.223$; $P = 0.000$), economic quality of life ($r = 0.216$; $P = 0.000$), social quality of life ($r = 0.247$ ; $P = 0.000$) and the environmental quality of life ($r = 0.199$; $P = 0.000$) have a significant relationship.

**Table 2: Regression model of predicting rural quality of life based-on entrepreneurship and innovation**

| Model | r | r2 | Impact coefficient | Model error | Durbin-Watson |
|---|---|---|---|---|---|
| 1 | 0.617 | 0.382 | 0.351 | 0.011 | 2.101 |

A regression model was used to predict the rural quality of life based on entrepreneurship and innovation. As can be seen in Table 2, the correlation coefficient is 0.62 and the impact factor is 0.35. Thus, entrepreneurship and innovation account for about 35% of changes in rural quality of life. Given that our Watson camera statistic is between 1.5 and 2.5, it shows that the independent variables are not in line and the results are reliable and can be analyzed based on it.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

**Table 3: The impact of entrepreneurship and innovation on the rural quality of life**

| Model | Non-standard | | standard | t | P |
|---|---|---|---|---|---|
| | coefficient | Error | coefficient | | |
| Constant | -0.107 | 0.010 | - | -10.93 | 0.000 |
| Entrepreneurship | 0.198 | 0.063 | 0.412 | 3.143 | 0.021 |
| Innovation | 0.139 | 0.038 | 0.211 | 3.659 | 0.019 |

The studied variables are not linear, because the tolerance of the variables is more than 0.5. The level of significance of the coefficient of entrepreneurship and innovation coefficient test is less than 0.05 and as a result is included in the model of influencing the quality of rural life. Therefore, entrepreneurship and innovation variables affect the quality of rural life. The impact of entrepreneurship variable on rural quality of life is equal to 0.412 (about 41%) and innovation variable is equal to 0.211 (about 21%). Accordingly, the impact of entrepreneurship on the quality of rural life is greater than innovation. However, both variables affect the quality of rural life.

**Table 4: Regression coefficients of the impact of entrepreneurship and innovation on the economic and social-environmental quality of rural life**

| Criterion variable | Model | Non-standard | | standard | t | P |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | coefficient | Error | coefficient | | |
| Economic QoL | Constant | -0.201 | 0.180 | - | 11.166 | 0.000 |
| | Entrepreneurship | 0.218 | 0.057 | 0.443 | 3.824 | 0.011 |
| | Innovation | 0.172 | 0.041 | 0.223 | 3.097 | 0.022 |
| Social & environmental QoL | Constant | -0.159 | 0.028 | - | 5.678 | 0.000 |
| | Entrepreneurship | 0.312 | 0.035 | 0.461 | 8.914 | 0.000 |
| | Innovation | 0.116 | 0.022 | 0.199 | 5.272 | 0.000 |

Also, the level of significance of entrepreneurship and innovation in both models is less than 0.05, which shows that they affect the dimensions of quality of rural life. Beta coefficients show that the impact of entrepreneurship on the economic quality dimension is 44% and on the dimensions of social and environmental quality is 46%. The impact of innovation on economic quality is 22% and on social and environmental quality is 20%. The findings of Tables 5 show that, in general,



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

the impact of entrepreneurship on rural quality of life and its dimensions is greater than the impact of innovation. However, both of these variables affect the quality of rural life.

**Discussion**

The purpose of this study was to investigate the relationship between the impact of entrepreneurship and innovation on the quality of rural life. The findings of this study indicate a significant correlation between entrepreneurship and innovation with rural quality of life. The results of regression analysis also indicate that entrepreneurship and innovation are good predictors of rural quality of life. However, the impact of entrepreneurship was greater than innovation. Consistent with these findings, Khosravi, Mehdizadeh and Mirkazadeh (2015) showed the consequences of empowering the rural poor by launching green entrepreneurship, reducing economic poverty, reducing unemployment, easier access to housing, life expectancy, reducing migration, satisfaction And improve living standards, sustainable food security and, most importantly, environmental protection and sustainable development.

In the present study, the results showed that no matter how much the villagers have an entrepreneurial view and attitude, as well as entrepreneurial behavior, and implement and run different businesses, it will improve the quality of life in the village. Quality of life also has various dimensions, including economic, social, and environmental quality. By these dimensions, entrepreneurship can affect about 44% of changes in the economic quality of life and about 46% of changes in socio-environmental quality. This shows that entrepreneurship has a significant contribution in increasing the economic and socio-environmental level of the village. Entrepreneurship emphasizes opportunities to start businesses, and it is an important factor in achieving economic growth, job creation, and increasing productivity. Therefore, it will create employment and increase the income level of the village, and as a result, the economic situation of the village will improve.

According to the obtained results, it is suggested to facilitate the establishment of non-governmental organizations supporting rural entrepreneurs. Forming unions and cooperatives to support rural entrepreneurs can be very useful. Both of these cases can encourage participation in identifying investment opportunities in rural



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

areas, promoting cross-sectoral cooperation in collaboration with non-governmental organizations, and coordination between institutions and organizations in charge of rural entrepreneurship development. In addition, spreading the culture of entrepreneurship in the village through the media, promoting the benefits of entrepreneurial activities, material and spiritual support to activists in the field of education and culture of entrepreneurship in the village, celebrating successful entrepreneurs, encouraging rural people to be entrepreneurs facilitating the possibility of advertising and promoting the products of the villagers, encouraging urban entrepreneurs to develop their businesses in rural areas, encouraging rural graduates for rural entrepreneurship can be effective as well.

## Ethical Considerations

### Authors' contributions

All authors contributed in designing, running, and writing all parts of the research.

### Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interes.

### Funding

This article was written independently and no financial support was received from any organization to write it.

[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

**مقدمه**

در سالهای اخیر، توسعه شهرنشینی در جوامع انسانی موجب شکاف درآمدی، ناهمخوانی در مصرف‌گرایی بین ساکنین شهر و روستا و کاهش اشتغال در نواحی روستایی شده است (موروایووا[1]، ۲۰۱۸). یافته‌های علمی نشان می‌دهند که وضعیت اقتصادی در سطح فردی و ملی - اجتماعی با شرایط و کیفیت زندگی افرادی که در مناطق روستایی سکونت دارند، همبسته است (وو و لی[2]، ۲۰۱۷). ازاین‌رو، همواره یکی از دغدغه‌های اجتماعی-اقتصادی دولتها در کشورهای درحال‌توسعه و حتی جوامع توسعه‌یافته، پیداکردن راهبردهای مؤثر و کاربردی به‌منظور بهبود شاخصهای اقتصادی است.

کارآفرین و نوآوربودن ازجمله ویژگیهای شخصیتی هستند که نقش کلیدی در این زمینه ایفا می‌کنند. بر اساس مطالعات نظری موجود، برخورداری از شخصیت کارآفرین و نوآور به عنوان پیش‌فرضهای رشد اقتصادی، نتایج مطلوب یک اقتصاد پویا را رقم می‌زنند (جرج و گاتنگو[3]، ۲۰۱۳).

در نتیجه، حضور افراد نوآور و کارآفرین در دنیای پرتلاطم و پرنوسان امروزی، به عنوان دو بال موتور محرکه رشد اقتصادی جوامع به شمار می‌آید. ژائو[4] (۲۰۱۱) کارآفرین‌بودن را به عنوان ویژگی شخصیتی که باعث ایجاد تغییر از طریق خلق یا نوآوری که معمولاً همراه با ریسک است، تعریف کرده‌اند.

بر این اساس، کارآفرین‌بودن بر فرصتهایی برای خلق و راه‌اندازی کسب‌وکارها و سازمانها تأکید می‌کند؛ بنابراین، کارآفرینان روستایی در چارچوب فضای روستایی درگیر فعالیت کارآفرینی شده و از منابع فضایی موجود در آن بهره می‌گیرند. بر اساس تعریف کارکردی از کارآفرینی، کارآفرینان روستایی دربرگیرنده ترکیب جدیدی از منابع روستایی

1. Muravyova
2. Wu and Li
3. Njorge and Gathungu
4. Zhao



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]
[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

مکان‌محور یا محلی شده‌ای هستند که ارزشهای جدیدی نه‌فقط برای کارآفرینی بلکه برای فضای روستایی خلق می‌کنند (مولر و کروسگارد[1]، ۲۰۱٤).

به عنوان مفهومی مرتبط اما متفاوت از مفهوم شخصیت کارآفرین، شخصیت نوآور به عنوان توانایی ایجاد ترکیبی نو از عاملهای تولید و یا حالتهای مختلف سیستم در اثر به‌کارگیری تابع تولیدی جدید قلمداد می‌شود (شومپیتر[2]، ۲۰۱۰). یسیل و درلی[3] (۲۰۱۳) نیز نوآوری را به عنوان وسیله‌ای برای ایجاد تغییر می‌دانند که شامل فرآیند ایجاد، توسعه، اجرای ایده و رفتار جدید است.

در سطح جهان، تغییرات شکل‌گرفته در حوزه فناوری و میزان بالای انباشت ایده‌های نوآورانه، حرکت به سمت اقتصاد دانش‌محور را اجتناب‌ناپذیر ساخته است. هسته مرکزی چنین حرکتی، فعالیتهای نوآورانه در حوزه‌های اقتصادی و اجتماعی است. ازاین‌رو، برانگیختن روحیه نوآوری در افراد جامعه و اشاعه فناوریهای نوین در همه بخشهای اقتصادی لازم و ضروری به نظر می‌رسد؛ زیرا توسعه فعالیتهای نوآورانه رشد سرمایه‌گذاری و کارآفرینی را به همراه خواهد داشت (النفراه و موصلی[4]، ۲۰۱۸). اگرچه در نگاه اول، به نظر می‌رسد همبستگی خطی بین نوآوربودن و کارآفرین‌بودن وجود داشته باشد؛ بااین‌حال، ارتباط بین نوآوری، کارآفرینی و رفاه اقتصادی افراد جامعه بسیار پیچیده و بحث‌انگیز است و تعاملی چندگانه با بحث نوآوری و جغرافیای اقتصادی دارد (بینون[5] و همکاران، ۲۰۱۹).

درگذشته، برخی نظریات تأکید داشتند اگرچه نوآوربودن افراد در فعالیتهای اقتصادی موجب رقابتی‌شدن محصولات شرکتها در سطح ملی و بین‌المللی می‌شود، بااین‌حال، انتشار و توزیع دانشهای نوآورانه تأثیر منفی بر نیروی انسانی شاغل و نرخ اشتغال دارد و رشد تکنولوژی موجب افزایش نرخ بیکاری می‌شود (گالینو و مندز[6]، ۲۰۱٤). بااین‌حال، بررسیهای

1. Mueller and Korsgaard
2. Schumpeter
3. Yesil and Dereli
4. Alnafrah and Mouselli
5. Beynon
6. Galindo and Méndez



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]
[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

جدیدتر نشان می‌دهد که نوآوربودن تأثیر مثبتی بر کارآفرین‌بودن دارد و سبب تقویت اشتغال در جوامع می‌شود (کوباکو[1]، ۲۰۱۵).

عقب‌ماندگی روستاها از توسعه و رواج شهرنشینی، موجب کاهش جمعیت روستاها و از دست رفتن حیات آنها در اکثر کشورهای جهان شده است. در نتیجه، توسعه اقتصاد روستاها و کارآفرینی برای جمعیت ساکن در آن، موجب بهبود شرایط سکونت در روستاها خواهد شد و سطح کیفیت زندگی در این مناطق را ارتقاء می‌دهد (لی[2] و همکاران، ۲۰۱۸).

تحقق آرمانهای کارآفرینان در محیط‌های روستایی می‌تواند موجب بهبود کیفیت زندگی روستاییان شود. مفهوم کیفیت زندگی به ادراک فرد از انتظارات فردی، استانداردها و نگرانیها در چارچوب سیستم فرهنگی و ارزشی که در آن زندگی می‌کنند، برمی‌گردد (روما[3] و همکاران، ۲۰۱٤). کیفیت زندگی می‌تواند پیش‌بینی‌کننده میزان و تأثیر بیماریها، صدمات و ناتوانیها و سنجش سلامت روانی در جوامع باشد (اوگاندیر[4] و همکاران، ۲۰۱۷).

بررسی شواهد علمی نشان می‌دهد از یک‌سوی، نوآور و کارآفرین‌بودن افراد جامعه با رشد و توسعه اقتصادی همراه است (برای مثال، پارادهان[5] و همکاران، ۲۰۱۸؛ کوگان[6] و همکاران، ۲۰۱۷؛ تامپسون[7]، ۲۰۱۸؛ پولوف و برینر[8]، ۲۰۱۹) و از سویی دیگر، رشد وضعیت اقتصادی موجب ارتقاء سطح کیفیت زندگی می‌شود (اسچولت[9] و همکاران، ۲۰۱۹؛ پولین[10] و همکاران، ۲۰۱۹؛ یو[11] و همکاران، ۲۰۱۸؛ ایسمیلا[12] و همکاران، ۲۰۱۸).

روستا به دلیل منابع مختلف طبیعی می‌تواند فرصت مناسبی برای فعالیتهای اقتصادی باشد و همچنین ارتقای سطح کیفیت زندگی می‌تواند از مهاجرت روستاییان به شهرها جلوگیری کرده و ناهنجاریهای مختلف شهری را کاهش دهد. ازاین‌رو، پژوهش حاضر با

1. Kabukcu
2. Li
3. Roma
4. Ogundare
5. Pradhan
6. Kogan
7. Thompson
8. Plouffe and Bernier
9. Scholtes
10. Poulain
11. You
12. Ismaila



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

هدف بررسی تأثیر کارآفرین و نوآوربودن روستاییان در فعالیتهای اقتصادی بر ارتقای کیفیت زندگی آنها انجام شده است. ازآنجاکه با بررسی ادبیات پژوهشی به نظر می‌رسد کارآفرینی و نوآوری بر کیفیت زندگی تأثیر دارد، در پژوهش حاضر تأثیر میزان کارآفرین و نوآوربودن روستاییان بر کیفیت زندگی آنها ارزیابی شد. ازاین‌رو، هدف پژوهش حاضر پاسخ به این سؤال است که آیا کارآفرین و نوآوربودن روستاییان در فعالیتهای اقتصادی بر کیفیت زندگی آنها تأثیر دارد؟

**بیان مسئله**

مسئله اصلی پژوهش حاضر، اهمیتی است که کیفیت زندگی جامعه روستایی برای جوامع انسانی دارد. به دلیل شکاف زیادی که بین کیفیت زندگی مناطق شهری و روستایی وجود دارد، تمایل به مهاجرت از روستا به شهر افزایش یافته است (گونزالز-لئوناردو[1] و همکاران، ۲۰۲۲). با توجه به اینکه روستاها به عنوان یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های اقتصادی و اجتماعی هر کشور محسوب می‌شوند، بررسی کیفیت زندگی در این مناطق می‌تواند به توسعه پایدار آنها کمک کند (پتروویچ و ماتورکانیک[2]، ۲۰۲۲). با توجه به اینکه بخش عمده‌ای از نیروی کار در بخش کشاورزی و دامداری در مناطق روستایی فعالیت می‌کنند، بهبود شرایط زندگی آنها می‌تواند بهبود وضعیت اقتصادی این مناطق را در پی داشته باشد و تمایل به مهاجرت را کاهش دهد (اوزر و تورک، ۲۰۲۳).

ازآنجاکه مشکلات اقتصادی و اشتغال محرک اصلی مهاجرت روستاییان شناخته شده است (ژوو[3] و همکاران، ۲۰۲۲)، تقویت روحیه کارآفرینی و نوآوربودن روستاییان در فعالیتهای اقتصادی می‌تواند به عنوان یکی از راههای موفقیت‌آمیز برای توسعه و ایجاد شغل

1. González-Leonardo
2. Petrovič and Maturkanič
3. Zou



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

در این مناطق باشد و کیفیت زندگی آنها را افزایش دهد (آسانووا[1] و همکاران، ۲۰۲۲)؛ اما متأسفانه اقتصاد روستایی وابسته به روشهای سنتی است و کارآفرینی و نوآوری در فعالیتهای اقتصادی کمتر موردتوجه قرار گرفته است. بسیاری از کارآفرینان در این مناطق دسترسی محدودی به تسهیلات و کمکهای دولتی دارند که می‌تواند باعث کاهش فرصتهای تجاری و پیشرفت کارآفرینان شود (نامینز[2] و همکاران، ۲۰۱۹). امکانات حمل‌ونقل و امکانات پردازش و تولید ممکن است در این مناطق کمتر باشد که می‌تواند باعث کاهش فرصتهای تجاری و رشد کسب‌وکار شود (کانها[3] و همکاران، ۲۰۲۰).

همچنین، بسیاری از ساکنین مناطق روستایی به دلیل کمبود دسترسی به اطلاعات لازم، از فرصتهای کارآفرینی در جوامع خود مطلع نیستند و این می‌تواند روی توسعه اقتصادی و کارآفرینی در روستاها تأثیر منفی بگذارد (گررو[4] و همکاران، ۲۰۲۱).

یکی از دلایل مغفول‌ماندن کارآفرینی و نوآوری فعالیتهای اقتصادی، نقش تأثیرگذار آنها در کیفیت زندگی روستاییان و پیامدهای آن است. تقویت روحیه کارآفرینی و نوآوری در روستاییان از طریق ایجاد فرصتهای شغلی، می‌تواند بهبود کیفیت زندگی اقتصادی آنها را به دنبال داشته باشد. با داشتن شغل، افراد می‌توانند به تأمین نیازهای خود و خانواده خود بپردازند و از امکانات بهتری بهره‌مند شوند (وودسایت[5] و همکاران، ۲۰۱۶).

با ایجاد روحیه کارآفرینی، افراد می‌توانند خلاقیت و نوآوری خود را به کار بگیرند و با ایجاد کسب‌وکارهای جدید، موجب بهبود کیفیت زندگی خود و دیگران شوند (کومینی[6]، ۲۰۱۶). نوآوربودن روستاییان در فعالیت اقتصادی باعث افزایش سطح زندگی و بهبود زیرساختهای اجتماعی و اقتصادی این مناطق و در نتیجه، کیفیت زندگی محیطی می‌شود (بوک[7]، ۲۰۱۶). همچنین، با ایجاد فرصتهای شغلی و توسعه صنایع محلی، تمایل به مهاجرت

1. Asanova
2. Naminse
3. Cunha
4. Guerrero
5. Woodside
6. Comini
7. Bock



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]
[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

کاهش می‌یابد که این امر باعث حفظ جمعیت و افزایش ثبات جمعیتی در مناطق روستایی و بهبود کیفیت زندگی اجتماعی می‌شود (اوزر و تورک، ۲۰۲۳).

با توجه به پیامدهای مثبتی که بهبود کیفیت زندگی در مناطق روستایی دارد، بررسی نقش عوامل مؤثر بر آن بسیار ضروری به نظر می‌رسد. اگرچه در پیشینه پژوهشی نقش کارآفرین و نوآوربودن بر کیفیت زندگی بررسی شده است، بااین‌حال، چند خلأ اطلاعاتی در این زمینه برجسته است. نخست اینکه در اغلب مطالعات کیفیت زندگی به عنوان پیش‌نیاز و متغیر پیش‌بین کارآفرینی مطرح شده است (شکرالهی و طاهری، ۲۰۱۵). در برخی دیگر از مطالعات، تأثیر کارآفرینی بر کیفیت زندگی قشر دانشگاهی و دانشجویان موردبررسی قرار گرفته است (ناظم، ۲۰۱۳).

در مطالعات اندکی هم که تأثیر کارآفرینی و نوآوری بر کیفیت زندگی روستاییان بررسی شده است، جنبه‌های مختلف کیفیت زندگی بررسی نشده و کیفیت زندگی به‌صورت کلی موردتوجه بوده است. ازاین‌رو، انجام پژوهش حاضر با نوآوری علمی همراه بوده و می‌تواند به دانش موجود بیفزاید. با توجه به آنچه گفته شد، سؤال اصلی پژوهش حاضر آن است که آیا کارآفرین و نوآوربودن روستاییان در فعالیتهای اقتصادی بر کیفیت زندگی آنها تأثیر دارد؟

**مبانی نظری**

موریس و لویس[1] (۱۹۹۱) در نظریه کیفیت زندگی اجتماعی معتقدند کارآفرین‌بودن چیزی فراتر از پاسخ به محیط است. بر اساس این رویکرد نظری، کارآفرینی نشان‌دهنده نوعی تغییر نهادینه‌شده اجتماعی است که در آن تغییراتی در فناوری، بازاریابی یا سازمان آغاز می‌شود. ازاین‌رو، با تشدید درجه تلاش کارآفرینانه، نرخ تغییرات محیطی نیز افزایش می‌یابد. کارآفرینی در همه اقشار جامعه و در مقاطع مختلف زندگی قابلیت اثرگذاری دارد و

1. Morris and Lewis



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

می‌تواند میزان کیفیت زندگی افراد جامعه را ارتقاء دهد.

هوک[1] و همکاران (۲۰۱۶) یک چارچوب نظری درزمینه تأثیر کارآفرینی اجتماعی بر کیفیت زندگی مردم ارائه دادند. کارآفرینی اجتماعی می‌تواند به یک نیروی محرک اصلی برای تقویت همکاریهای اجتماعی و بازار برای دستیابی به مزیت رقابتی تبدیل شود. کارآفرینی اجتماعی به عنوان عامل اساسی رشد و توسعه، با ایجاد مزیت رقابتی موجب بهبود کیفیت زندگی مردم می‌شود.

از دیدگاه ناتاراجان و آنگور[2] (۲۰۱٤) برای مؤثرتربودن یک جامعه از نظر اقتصادی، مشارکت کارآفرین از اهمیت حیاتی برخوردار است و رقابت در کسب‌وکارها از طریق نوآوری می‌تواند با افزایش کیفیت زندگی همراه باشد. صرف‌نظر از سطح توسعه کشورها، کارآفرین‌بودن افراد به نوآوری و کیفیت زندگی آنها کمک می‌کند. این امر علاوه بر افزایش تولید و درآمد سرانه، تغییرات در سطح زندگی مردم را موجب می‌شود. کارآفرینان همچنین نقش مهمی در بازار بازی می‌کنند؛ زیرا دانش آنها می‌تواند به مدلهای کسب‌وکار، نوآوریها، اختراعات، محصولات و خدمات جدید تبدیل شود که می‌توانند ارزش ایجاد کنند. با تشویق فعالیتهای کارآفرینی در مراحل اولیه در جامعه‌ای که با نوآوری تکمیل می‌شود، کیفیت زندگی جامعه می‌تواند افزایش یابد.

کوپونن[3] (۲۰۱۲) نیز مدل نظری درزمینه تأثیر نوآوری و کارآفرینی کسب‌وکار به‌منظور بهبود کیفیت زندگی ارائه داد. بر اساس این مدل، ادغام ابزارهای کسب‌وکار و شیوه‌های اجتماعی الگوهای متمایزی را برای توسعه سیستم کسب‌وکار ایجاد می‌کند که در آن کارآفرینان اجتماعی به شتاب‌دهنده‌های اصلی تبدیل می‌شوند. کارآفرینان اجتماعی کارایی فعالیتهای کارآفرینانه را با جهت‌گیری رفاهی حاکمیت کشور ترکیب می‌کنند و سرمایه

1. Hoque
2. Nataraajan and Angur
3. Koponen



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

اجتماعی، ازجمله کیفیت زندگی را موجب می‌شوند. درواقع، کارآفرینان فعال اجتماعی با ابتکارات خود به ایجاد سرمایه اجتماعی کمک می‌کنند که منبعی حیاتی برای ارتقاء کیفیت زندگی است.

جمع‌بندی مبانی نظری حاکی از آن است که نوآوری و کارآفرینی، نوعی تغییر اجتماعی قلمداد می‌شود که با تحریک تلاش اجتماعی و همچنین، ایجاد مزیت رقابتی می‌تواند کیفیت زندگی را ارتقاء دهد. همچنین، تقویت روحیه کارآفرینی به عنوان یک شتاب‌دهنده در نظر گرفته می‌شود که می‌تواند از طریق توسعه سرمایه اجتماعی موجب بهبود کیفیت زندگی در سطح جامعه شود.

**پیشینه تجربی**

در این بخش مطالعات و تحقیقاتی که درزمینه کارآفرینی، نوآوری و کیفیت زندگی انجام شده است، ارائه شد. برقی و همکاران (۲۰۲۲) پژوهشی با هدف تحلیل روابط فضایی میان مفاهیم کیفیت زندگی، سرمایه اجتماعی و کارآفرینی روستایی (موردمطالعه: شهرستان دزفول) انجام دادند. با ترکیب لایه‌های تحلیل رابطه خاکستری و تحلیل فازی، وضعیت نامناسب نزدیک به دوسوم روستاهای منطقه در جریان روابط کلی مفاهیم پژوهش مشخص شد. نتایج نشان داد کارآفرینی روستایی رابطه معناداری با کیفیت زندگی و سرمایه اجتماعی دارد. علاوه بر این، ملکیان و برادران (۲۰۲۱) پژوهشی با هدف بررسی رابطه بین روحیه کارآفرینی و کیفیت زندگی کاری؛ (موردمطالعه: کارشناسان ترویج کشاورزی استان کرمانشاه) انجام دادند. یافته‌ها نشان دادند که بین متغیر روحیه کارآفرینی با کیفیت زندگی کاری کارشناسان رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. شیهکی‌تاش و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی که با هدف بررسی نقش عوامل کارآفرینی غیرکشاورزی در ارتقاء کیفیت زندگی خانوارهای روستایی شهرستان کنارک انجام دادند به این نتیجه رسیدند که از بین عوامل



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

اجتماعی کارآفرینی غیرکشاورزی در ارتقاء کیفیت زندگی روستاییان، شاخص سرمایه‌های اجتماعی با میانگین ۵/٤ بیشترین تأثیر را دارد؛ و از میان عوامل اقتصادی، کیفیت اشتغال با میانگین ۳۸/۳ بیشترین تأثیر را در ارتقاء کیفیت زندگی روستاییان دارد. از بین عوامل محیطی کارآفرینی غیرکشاورزی در ارتقاء کیفیت زندگی روستاییان شاخص کیفیت مسکن با میانگین ۲۵/۳ بیشترین تأثیر را دارد؛ و از بین عوامل اجتماعی، اقتصادی و محیطی مؤثر بر کارآفرینی غیرکشاورزی عوامل اجتماعی با میانگین ۲۵/۳ بیشترین تأثیر را در ارتقاء کیفیت زندگی روستاییان دارد.

سجاسی قیداری و همکاران (۲۰۱۵) نقش کارآفرینی فعالیتهای غیرکشاورزی در ارتقاء کیفیت زندگی روستاییان را موردبررسی قرار دادند و دریافتند کارآفرینی فعالیتهای غیرکشاورزی تأثیرات مثبت و معناداری را در مؤلفه‌های هر سه بعد اقتصادی (مؤلفه کیفیت تولید بیشترین تأثیرگذاری با ضریب بتای ۰/۳۰۸)، اجتماعی (دسترسی با ضریب بتای ۰/۱۹٤) و محیطی (تغییر کاربری اراضی زراعی مرغوب با ضریب بتای ۰/۱۸٦) کیفیت زندگی روستاییان دارد. عثمان[1] و همکاران (۲۰۲۲) پژوهشی با هدف بررسی تأثیر شایستگیهای زنان کارآفرین روستایی بر کیفیت زندگی آنها انجام دادند. این مطالعه در بین ۱۵۲ زن کارآفرین روستایی پراک انجام شد که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. نتایج نشان داد بین مهارتهای کارآفرینی و شایستگی زنان روستایی با کیفیت زندگی آنها رابطه معناداری وجود دارد.

افزون بر این، ویویوروسکا[2] و همکاران (۲۰۲۰) مطالعه‌ای با هدف بررسی رابطه بین ابعاد نوآوریهای اجتماعی و اقتصادی پایدار با کیفیت زندگی کشاورزان در مناطق روستایی انجام دادند. نمونه موردبررسی شامل ٦۰۰ کشاورز لهستانی بود و تحلیلها نشان داد هرچه

1. Othman
2. Wiewiórska



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]
[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

میزان نوآوریهای اجتماعی و اقتصادی در مناطق روستایی لهستان افزایش یابد، میزان کیفیت زندگی کشاورزان نیز بهبود خواهد یافت.

ورگاس-هرناندز[1] (۲۰۱۶) در پژوهشی نقش کارآفرینی و نوآوری در کسب‌وکار خرد روستایی و بهبود کیفیت زندگی موردبررسی قرار داد. نتایج نشان داد کارآفرینی و نوآوری در کسب‌وکار خرد می‌تواند موجب بهبود کیفیت زندگی روستاییان شود.

با توجه به مرور انجام‌شده، بر اساس شواهد علمی موجود، نقش کارآفرینی و نوآوری در ارتباط با کیفیت زندگی بررسی شده است. بااین‌حال، چند خلأ اطلاعاتی در این زمینه وجود دارد. در اکثر مطالعات، کیفیت زندگی به عنوان پیش‌نیاز و متغیر پیش‌بینی کارآفرینی موردبررسی قرار گرفته است.

در برخی دیگر از مطالعات، تأثیر کارآفرینی بر کیفیت زندگی قشر دانشگاهی و دانشجویان بررسی شده است. هرچند در چند مطالعه، تأثیر کارآفرینی و نوآوری بر کیفیت زندگی روستاییان نیز موردبررسی قرار گرفته است، اما جنبه‌های مختلف کیفیت زندگی در این مطالعات بررسی نشده و کیفیت زندگی به‌صورت کلی موردتوجه قرار گرفته است.

## روش

پژوهش حاضر از نظر هدف، بنیادی و ازلحاظ گردآوری داده‌ها، روش آمیخته (کیفی-کمی) است. جامعه آماری این پژوهش، همه روستاییان در حومه شهرستان نظرآباد استان البرز در سال ۲۰۲۰ بودند که بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، تعداد آنها ۲۸، ۲۵۲ نفر است. برای تعیین حجم نمونه مربوط به جامعه دقت برآورد یا حداکثر خطای قابل‌قبول (ε) برای جامعه مذکور ۰/۰۵ در نظر گرفته شده است.

بدین ترتیب تعداد کل نمونه با فرض جامعه آماری معین، در سطح اطمینان ۹۵ درصد،

1. Vargas-Hernández



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

۳۷۹ نفر در نظر گرفته شد. نمونه‌ها به‌صورت تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ازاین‌رو، از بین دو بخش مرکزی و تنکمان، بخش مرکزی به عنوان خوشه اول انتخاب شد. در گام بعدی، از بین دهستانهای احمدآباد و نجم‌آباد، دهستان نجم‌آباد به‌صورت تصادفی به عنوان خوشه دوم انتخاب شد. درنهایت، از بین روستاهای دهستان نجم‌آباد، ۸ روستا انتخاب و در هر یک از آنها ۵۰ پرسشنامه توزیع شد. تعداد پرسشنامه‌های توزیع‌شده درمجموع ٤۰۰ پرسشنامه بود که درنهایت ۳۲۳ پرسشنامه قابل‌قبول تکمیل شد.

پیش از انجام بخش کمی، تدوین پرسشنامه به شیوه کیفی و با استفاده از روش تحلیل مضمون و در پنج بخش انجام گرفت. در بخش اول، با مرور ادبیات پژوهش، سؤالات مصاحبه نیمه ساختاریافته درزمینه «کارآفرینی و نوآوری اقتصادی» و «کیفیت زندگی اجتماعی-اقتصادی» تدوین شد و در جلساتی موردبحث پژوهشگران و اساتید و صاحبنظران حوزه علوم اجتماعی قرار گرفت تا از نظر محتوا بررسی شود؛ به‌نحوی‌که با سؤالات تدوین‌شده بتوان معیارها و ویژگیهای «کارآفرین و نوآوربودن در فعالیتهای اقتصادی» و «کیفیت زندگی اجتماعی - اقتصادی» را از نظر روستاییان و متخصصان جویا شد؛ بنابراین در این پژوهش برای این‌که تمام حوزه‌های «کارآفرینی و نوآوری اقتصادی» و «کیفیت زندگی اجتماعی-اقتصادی» پوشش داده شود و انواع مشابهی از داده‌ها استخراج شود و همچنین به علت انعطاف‌پذیری، از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد.

در بخش دوم، پس از تدوین سؤالات مصاحبه نیمه ساختاریافته، جلسات مصاحبه توسط پژوهشگران با کارشناسان، کارآفرینان و تعدادی از روستاییان مطلع انجام شد و معیارها و ویژگیهای «کارآفرین و نوآوربودن در فعالیتهای اقتصادی» و «کیفیت زندگی اجتماعی- اقتصادی» استخراج شد. در بخش سوم، جلسات مصاحبه نیمه ساختاریافته توسط پژوهشگران با صاحبنظران و متخصصان علوم اجتماعی انجام شد و معیارها و ویژگیهای «کارآفرین و نوآوربودن در فعالیتهای اقتصادی» و «کیفیت زندگی اجتماعی-اقتصادی» بر اساس نظر آنها استخراج شد. در بخش دوم



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

و سوم به‌موازات فرایند مصاحبه، یافته‌ها تحلیل شد و تعداد جلسات مصاحبه تا حد اشباع مقوله افزایش یافت. متنهای نسخه‌برداری‌شده مصاحبه‌ها مورد تجزیه‌وتحلیل قرار گرفت. برای بررسی محتوای مصاحبه‌های صورت‌گرفته، مفهوم‌سازی و استخراج مقوله‌ها از روش سیستماتیک استفاده شد. در جدول زیر متغیرها، ابعاد، مؤلفه‌ها و معرفهای پژوهش ارائه شده است.

**جدول ۱: ابعاد، مؤلفه‌ها و معرفهای کارآفرین‌بودن، نوآوربودن و کیفیت زندگی**

| متغیرها | ابعاد | مؤلفه‌ها | معرفها |
|---|---|---|---|
| کارآفرین و نوآوربودن فعالیتهای اقتصادی | کارآفرینی | گرایش به کارآفرینی | میزان گرایش به کارآفرینی در روستا |
| | | اقدام به کارآفرینی | میزان اقدام به راه‌اندازی کسب‌وکار در روستا |
| | | مشاهده کارآفرینی | تعداد و نوع کارآفرینی در روستا |
| | نوآوری | گرایش به نوآوری | میزان گرایش به نوآوری در فعالیتهای اقتصادی |
| | | ارائه ایده‌های نو | میزان ارائه ایده‌های نو در روستا |
| | | راه‌حلهای جدید در کسب‌وکارها | میزان راه‌حلهای جدید برای انجام کسب‌وکارها |
| | | خدمات و محصولات جدید | میزان ارائه خدمات و محصولات جدید |



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

| متغیرها | ابعاد | مؤلفه‌ها | معرفها |
|---|---|---|---|
| کیفیت زندگی | اقتصادی | درآمد | افزایش سطح درآمد و کاهش فقر مردمان روستا |
| | | بازار کار | بهبود وضعیت اقتصادی و افزایش رونق کسب‌وکارها |
| | | | جذب بیشتر افراد به کار و کاهش بیکاری |
| | | | اشتغال زنان روستایی |
| | | | اشتغال جوانان روستایی فارغ‌التحصیل در روستاها |
| | | مسکن | بازسازی و بهبود کیفیت مسکن روستا (تعمیرات مسکن و...) |
| | | | افزایش ساخت ساز مسکن در روستا |
| | | پویایی اقتصادی | افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی (افزایش تولیدات کشاورزی و...) |
| | | | توانمندسازی روستاییان (افزایش توانایی و مهارت روستاییان) |
| | اجتماعی | آموزش و جمعیت | بهبود وضعیت آموزشی روستا (ایجاد کلاسهای آموزشی در روستا و...) |
| | | | توجه بیشتر به آموزش فرزندان |
| | | | افزایش سطح تحصیلات مردمان روستا |
| | | | کاهش مهاجرت به شهرها |
| | | | افزایش سطح آگاهی مردم (از طریق اینترنت و مشارکتها) |
| | | سلامت | افزایش سطح سلامت و کاهش بیماری در روستا |
| | | | افزایش سطح بهداشت و خدمات بهداشتی درمانی |
| | | | افزایش سطح شادی مردم روستا |
| | | امنیت اجتماعی | افزایش امنیت روستا (کاهش جرم و جنایت، بزهکاری و...) |
| کیفیت زندگی | محیطی | زیرساخت، فضا و امکانات | افزایش امکانات و تجهیزات (عابر بانک، دفتر پست) |
| | | | بهبود وضعیت فضای سبز، داشتن پارک و محل بازی کودکان و ... |
| | | | بهبود زیرساختهای اساسی مثل (راه، آب‌رسانی، برق، گاز، تلفن، اینترنت و...) |
| | | | افزایش تمیزی و پاکیزه‌شدن مناطق مختلف روستا |



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

بر اساس شاخصهای به‌دست‌آمده از تحقیق کیفی داده‌بنیاد درزمینه کارآفرین‌بودن، نوآوربودن و کیفیت زندگی روستایی و همچنین مدل مفهومی کیفیت زندگی روستایی پرسشنامه محقق‌ساخته‌ای طراحی شد. برای افزایش روایی پرسشنامه از ۱- بررسی پرسشنامه‌های پیشین؛ ۲- استفاده از نظرات کارشناسان و متخصصان مربوطه؛ ۳- استفاده از نظرات استاد راهنما؛ ٤- توزیع ابتدایی پرسشنامه به تعداد ۱۵ نمونه و بررسی بازخورد و پاسخ‌دهی پاسخگویان؛ و ۵- استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی (بارهای عاملی) استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد در تمامی متغیرهای پرسشنامه، بارهای عاملی بیشتر از ۰/۵ است که نشان می‌دهد تمامی سؤالات بار عاملی معناداری دارند. به‌منظور بررسی پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و همسانی درونی برای کل پرسشنامه و متغیرهای کارآفرین‌بودن، نوآوربودن و کیفیت زندگی به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۸، ۰/۸۹ و ۰/۸۵ محاسبه شد.

روش نمونه‌گیری به این صورت بود که پژوهشگر با مراجعه به هر یک از روستاهای برگزیده، ابتدا از خانه‌های سمت چپ اولین خیابان شروع می‌کرد و با مراجعه به منازل، پرسشنامه‌ها را در اختیار ساکنین آن منازل قرار می‌داد. برای هر یک از افراد، اهداف پژوهش توضیح داده می‌شد و از آنها درخواست می‌شد به هر یک از سؤالات به‌دقت پاسخ دهند. همچنین، به افراد شرکت‌کننده در این پژوهش توضیح داده شد که پاسخ صحیح یا غلط وجود ندارد و نظر شخصی خود را نسبت به عبارت موجود در پرسشنامه بیان کنند.

تکمیل پرسشنامه‌ها بین ۱۰ تا ۲۰ دقیقه زمان نیاز داشت؛ بااین‌حال، هیچ محدودیت زمانی برای تکمیل پرسشنامه‌ها در نظر گرفته نشد. در صورت نیاز شرکت‌کنندگان به توضیح برخی از عباراتی که از نظر آنها مبهم بود، پژوهشگر به تشریح آن عبارات می‌پرداخت به‌طوری‌که ماهیت جمله تغییر نکند. لازم به ذکر است که همه روستاییان ۱۵ تا ٦٤ سال (دامنه



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

سنی بزرگ‌سال) که قادر به خواندن و نوشتن بودند و در روستای مربوطه سکونت داشتند، در این مطالعه شرکت کردند. پس از جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه تجزیه‌وتحلیل توصیفی، استنباطی و تحلیل مسیر رگرسیون اجرا شد.

## یافته‌ها

در این مطالعه، ۳۲۳ نفر در این مطالعه شرکت کردند که اکثر آنها (۷٤/٤ درصد) زن بودند. افزون بر این، به لحاظ سنی، اکثر شرکت‌کنندگان (۲٤/٤ درصد) در دامنه سنی ۳۵-٤۰ سال بودند. کم‌ترین فراوانی دامنه سنی مربوط به دامنه سنی ۲۰-۲۵ سال بود (۱۳/۳ درصد). افزون بر این، اکثر شرکت‌کنندگان پژوهش حاضر دارای تحصیلات دیپلم بودند (۳۹/۳۲ درصد).

برای سنجش ارتباط بین کارآفرینی و نوآوری با کیفیت زندگی و ابعاد آن (کیفیت زندگی اقتصادی، کیفیت زندگی اجتماعی و کیفیت زندگی محیطی) از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. پیش از بررسی همبستگی بین متغیرها، نرمال‌بودن توزیع متغیرها با استفاده از آزمون کولموگروف - اسمیرنف مورد تأیید قرار گرفت.

**جدول ۲: آزمون همبستگی بین کارآفرین‌بودن، نوآوربودن و کیفیت زندگی روستایی**

| متغیر | آماره | کیفیت زندگی | کیفیت اقتصادی | کیفیت اجتماعی | کیفیت محیطی |
|---|---|---|---|---|---|
| کارآفرین بودن | ضریب همبستگی (r) | ۰/٦٥٦ | ۰/٦۳٦ | ۰/٥٦۸ | ۰/٤۳٤ |
| | مقدار احتمال (p) | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ |
| نوآور بودن | ضریب همبستگی (r) | ۰/۲۲۳ | ۰/۲۱٦ | ۰/۲٤۷ | ۰/۱۹۹ |
| | مقدار احتمال (p) | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ |

همان‌طور که در جدول ۲ ملاحظه می‌شود، سطح معنی‌داری برای تمامی متغیرها برابر



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]
[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

صفر بوده و کمتر از ۰.۰۵ است. بر این اساس، کارآفرین‌بودن ارتباط معناداری با نمره کلی کیفیت زندگی روستایی (r=۰/۶۵۶؛ P=۰/۰۰۰)، کیفیت زندگی اقتصادی (r=۰/۶۳۶؛ P=۰/۰۰۰)، کیفیت زندگی اجتماعی (r=۰/۵۶۸؛ P=۰/۰۰۰) و کیفیت زندگی محیطی (r=۰/۴۳۴؛ P=۰/۰۰۰) دارد. افزون بر این، نوآوربودن نیز با نمره کلی کیفیت زندگی روستایی (r=۰/۲۲۳؛ P=۰/۰۰۰)، کیفیت زندگی اقتصادی (r=۰/۲۱۶؛ P=۰/۰۰۰)، کیفیت زندگی اجتماعی (r=۰/۲۴۷؛ P=۰/۰۰۰) و کیفیت زندگی محیطی (r=۰/۱۹۹؛ P=۰/۰۰۰) رابطه معناداری دارد.

**جدول ۳: مدل رگرسیونی متغیرهای پیش‌بین (کارآفرین‌بودن و نوآوربودن) و متغیر ملاک (کیفیت زندگی روستایی)**

| مدل | ضریب همبستگی (r) | مربع ضریب همبستگی ($r^2$) | ضریب تأثیر | خطای مدل | دوربین- واتسون |
|---|---|---|---|---|---|
| ۱ | ۰/۶۱۷ | ۰/۳۸۲ | ۰/۳۵۱ | ۰/۰۱۱ | ۲/۱۰۱ |

برای پیش‌بینی کیفیت زندگی روستایی بر اساس کارآفرین و نوآوربودن از مدل رگرسیونی استفاده شد. همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، ضریب همبستگی برابر حدود ۰/۶۲ و ضریب تأثیر آن نیز حدود ۰/۳۵ است. بدین ترتیب، کارآفرین‌بودن و نوآوربودن حدود ۳۵ درصد تغییرات مربوط به کیفیت زندگی روستایی را تبیین می‌کنند. با توجه به اینکه آماره دوربین-واتسون نیز مابین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، نشان می‌دهد متغیرهای مستقل هم‌خطی ندارند و نتایج به‌دست‌آمده قابل‌اتکا است و می‌توان بر اساس آن تحلیل کرد.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

**جدول ٤: جدول ضرایب رگرسیونی تأثیر کارآفرین‌بودن و نوآوربودن بر کیفیت زندگی روستایی**

| مدل | ضریب رگرسیونی غیراستاندارد (b) | خطای برآورد (SES) | ضریب رگرسیونی استاندارد ($\beta$) | $t$ | مقدار احتمال ($p$) |
|---|---|---|---|---|---|
| مقدار ثابت | -۰/۱۰۷ | ۰/۰۱۰ | | -۱۰/۹۳ | ۰/۰۰۰ |
| کارآفرین بودن | ۰/۱۹۸ | ۰/۰٦۳ | ۰/٤۱۲ | ۳/۱٤۳ | ۰/۰۲۱ |
| نوآور بودن | ۰/۱۳۹ | ۰/۰۳۸ | ۰/۲۱۱ | ۳/٦٥۹ | ۰/۰۱۹ |

متغیرهای موردبررسی هم خطی ندارند؛ زیرا تلورانس متغیرها بیشتر از ۰/۵ است. سطح معنی‌داری آزمون ضریب متغیرهای کارآفرین‌بودن و نوآوربودن کمتر از ۰/۰۵ است و در نتیجه در مدل اثرگذاری بر کیفیت زندگی روستایی قرار می‌گیرد؛ بنابراین متغیرهای کارآفرین‌بودن و نوآوربودن، بر کیفیت زندگی روستایی مؤثر هستند. میزان تأثیر متغیر کارآفرین بودن بر کیفیت زندگی روستایی برابر ۰/٤۱۲ و متغیر نوآوربودن برابر ۰/۲۱۱ است. بر این اساس، میزان تأثیر کارآفرین‌بودن بر کیفیت زندگی روستایی بیشتر از نوآوربودن است. بااین‌حال هر دو متغیر بر کیفیت زندگی روستایی مؤثر هستند.

**جدول ٥: جدول ضرایب رگرسیونی تأثیر کارآفرین‌بودن و نوآوربودن بر کیفیت اقتصادی و اجتماعی (محیطی) زندگی روستایی**

| | مدل | ضریب رگرسیونی غیراستاندارد (b) | خطای برآورد (SES) | ضریب رگرسیونی استاندارد ($\beta$) | $t$ | مقدار احتمال ($p$) |
|---|---|---|---|---|---|---|
| اقتصادی | مقدار ثابت | -۰/۲۰۱ | ۰/۱۸۰ | - | ۱۱/۱٦٦ | ۰/۰۰۰ |
| | کارآفرین بودن | ۰/۲۱۸ | ۰/۰٥۷ | ۰/٤٤۳ | ۳/۸۲٤ | ۰/۰۱۱ |
| | نوآور بودن | ۰/۱۷۲ | ۰/۰٤۱ | ۰/۲۲۳ | ۳/۰۹۷ | ۰/۰۲۲ |
| اجتماعی - محیطی | مقدار ثابت | -۰/۱٥۹ | ۰/۰۲۸ | - | ٥/٦۷۸ | ۰/۰۰۰ |
| | کارآفرین بودن | ۰/۳۱۲ | ۰/۰۳٥ | ۰/٤٦۱ | ۸/۹۱٤ | ۰/۰۰۰ |
| | نوآور بودن | ۰/۱۱٦ | ۰/۰۲۲ | ۰/۱۹۹ | ٥/۲۷۲ | ۰/۰۰۰ |



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]
[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

همچنین سطح معنی‌داری کارآفرین‌بودن و نوآوربودن در هر دو مدل کمتر از ۰/۰۵ است که نشان می‌دهد بر ابعاد کیفیت زندگی روستایی تأثیرگذار هستند. ضرایب بتا نشان می‌دهد که تأثیر کارآفرین‌بودن بر بعد کیفیت اقتصادی برابر ۰/٤٤۳ و بر ابعاد کیفیت اجتماعی و محیطی، برابر ۰/٤٦۱ است. تأثیر نوآوربودن بر کیفیت اقتصادی برابر ۰/۲۲۳ و بر کیفیت اجتماعی و محیطی برابر ۰/۱۹۹ است. یافته‌های جداول ۵ نشان می‌دهد، به‌طورکلی تأثیر کارآفرین‌بودن بر کیفیت زندگی روستایی و ابعاد آن، بیشتر از تأثیر نوآوربودن است. بااین‌حال هر دوی این متغیرها کیفیت زندگی روستایی را تحت‌تأثیر قرار می‌دهند.

**شکل ۲: ضرایب تأثیر کارآفرین و نوآوربودن بر کیفیت زندگی روستایی**

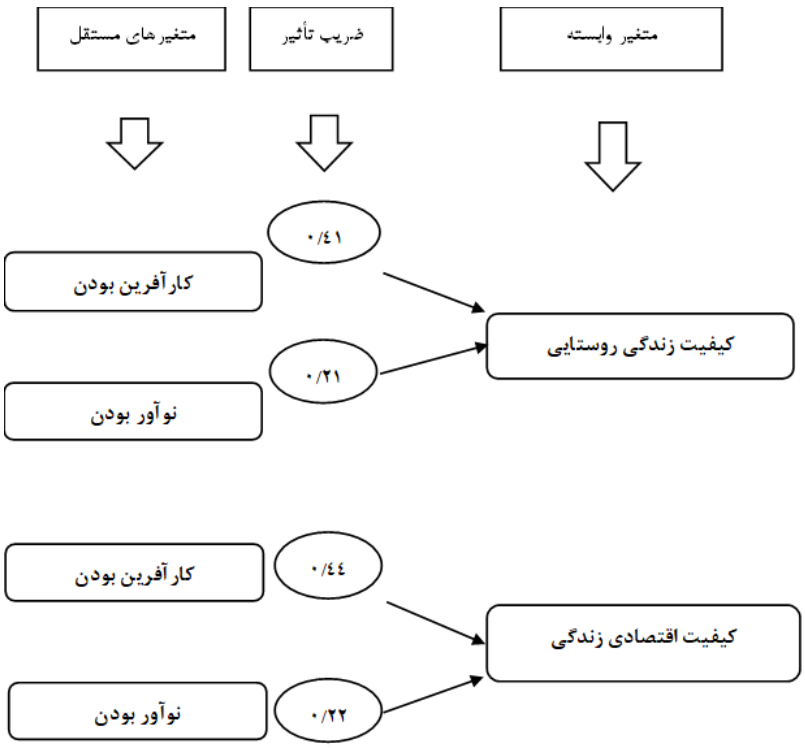




[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

## بحث

هدف این تحقیق بررسی رابطه و تأثیر کارآفرین و نوآوربودن بر کیفیت زندگی روستاییان بود. یافته‌های این مطالعه بیانگر وجود روابط همبستگی معنی‌داری میان کارآفرین و نوآوربودن با کیفیت زندگی روستایی است. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون نیز بیانگر آن است که کارآفرین و نوآوربودن روستاییان پیش‌بینی‌کننده‌های مناسبی برای کیفیت زندگی آنها هستند. بااین‌حال، تأثیر کارآفرین‌بودن بیشتر از نوآوربودن بود.

همسو با این یافته‌ها، خسروی، مهدیزاده و میرکزاده (۲۰۱۸) نشان دادند پیامدهای توانمندسازی فقرای روستایی با راه‌اندازی کارآفرینی سبز، کاهش فقر اقتصادی، کاهش بیکاری، دسترسی راحت‌تر به مسکن، امید به زندگی، کاهش مهاجرت، رضایت و ارتقا سطح زندگی، امنیت غذایی پایدار و مهم‌تر از همه، حفظ محیط‌زیست و توسعه پایدار هستند.

سجاسی قیداری و همکاران (۲۰۱۵) نیز نشان دادند کارآفرینی فعالیتهای غیر کشاورزی تأثیرات مثبت و معناداری را در مؤلفه‌های هر سه بعد اقتصادی، اجتماعی و محیطی کیفیت زندگی دارد.

در ادبیات پژوهشی خارج از کشور نیز موتایر و همکاران[1] (۲۰۱۸) دریافتند کارآفرینی در بهبود وضعیت اقتصادی و کیفیت زندگی روستا نقش مؤثری دارد. نتایج مطالعه وو و همکاران[2] (۲۰۱۷) نیز حاکی از تأثیر مثبت و بالای سیستم نوآوری ملی در رشد اقتصادی روستایی است

در مطالعه حاضر نیز نتایج نشان داد که هرچقدر روستاییان رفتار کارآفرینانه بیشتری داشته باشند و کسب‌وکارهای مختلفی را پیاده و اجرا کنند باعث می‌شود که کیفت زندگی در روستا ارتقا یابد. کیفیت زندگی نیز ابعاد مختلفی دارد که شامل کیفیت اقتصادی، اجتماعی و محیطی است. به تفکیک این ابعاد، کارآفرین‌بودن حدود ٤٤ درصد از تغییرات کیفیت اقتصادی زندگی را و حدود ٤٦ درصد از تغییرات کیفیت اجتماعی-محیطی را می‌تواند تحت‌تأثیر خود قرار دهد.

1 Mottiar
2 Wu



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]
[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

این نشان می‌دهد که کارآفرین‌بودن سهم قابل‌توجهی در افزایش سطح اقتصادی و اجتماعی- محیطی روستا دارد. کارآفرین‌بودن بر فرصتهایی برای راه‌اندازی کسب‌وکارها تأکید می‌کند و عاملی مهم برای رسیدن به رشد اقتصادی، اشتغال‌زایی و افزایش بهره‌وری است؛ بنابراین، کارآفرین‌بودن روستاییان باعث می‌شود که اشتغال‌زایی شود و سطح درآمد روستا افزایش یابد و در نتیجه وضعیت اقتصادی روستا بهبود یابد.

کارآفرینی عامل ترغیب و تشویق سرمایه‌گذاری، تحریک و تشویق حس رقابت، عامل تغییر و نوآوری، باعث ایجاد، بهبود کیفیت زندگی و توزیع مناسب درآمد است. زمانی که کارآفرینان یک شغل جدید را شروع می‌کنند، بالطبع به یک یا چند نیروی استخدامی نیاز دارند تا کارهای خود را سامان بخشند و این با افزایش اشتغال در روستاها و به‌تبع آن بهبود کیفیت زندگی همراه خواهد بود

کارآفرینان به علت قابلیت اشتغال‌زایی که دارند، به کاهش نرخ بیکاری که از اهداف کلان اقتصادی، اجتماعی، دولتها است کمک می‌کنند؛ بنابراین، کارآفرین‌بودن روستاییان می‌تواند زمینه‌ساز اشتغال نیروی کار باشد. نوآوری که در یک فعالیت اقتصادی توسط خود فرد ایجاد می‌شود، منجر به ایجاد اشتغال در جامعه می‌شود.

نوآوربودن در این پژوهش در مقایسه با کارآفرین‌بودن اثر کمتری بر کیفیت زندگی روستاییان داشته است. بااین‌حال، نوآوربودن خود بر ارتقای کارآفرین‌بودن مؤثر است و به‌صورت غیرمستقیم باعث بهبود کیفیت زندگی روستاییان می‌شود؛ بنابراین، نوآوربودن، هم به‌صورت حضور مستقیم در فعالیتهای اقتصادی، باعث ارتقای کیفت زندگی روستایی می‌شود و هم به‌صورت غیرمستقیم با تأثیر بر سایر عوامل همانند کارآفرین‌بودن می‌تواند بر کیفیت زندگی روستاییان مؤثر واقع شود؛ بنابراین، هسته اصلی کیفیت زندگی روستاییان، کارآفرین‌بودن آنها است و عامل بهبوددهنده کارآفرین‌بودن، نوآوری است؛ بنابراین هر عاملی که بتواند در افزایش کارآفرین بودن و نوآوری روستاییان مؤثر واقع شود می‌تواند کیفیت زندگی روستاییان را افزایش داده و باعث توسعه روستا شود.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

پویایی و توسعه کارآفرینی و نوآوری فعالیتهای اقتصادی روستایی در روستاهای نظرآباد با راهبردهایی همچون برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری برای توسعه کارآفرینی و نوآوری روستایی، بهبود نظام آموزش کارآفرینی، بهبود زیرساختهای توسعه کارآفرینی و نوآوری، توسعه هنجارهای فرهنگی-اجتماعی تسهیل می‌شود.

این مهم در فضایی پیچیده و چندبعدی شامل سرمایه‌های طبیعی، عوامل فرهنگی، سرمایه اجتماعی، ویژگیهای جمعیت شناختی و زیرساختها رخ می‌دهد که مؤلفه‌های مختلفی مانند قوانین و سیاستهای مرتبط با کارآفرینی و نوآوری در فعالیتهای اقتصادی روستایی، نظام آموزشی، نهادهای پشتیبان، رهبران محلی، سرمایه‌های مالی، شبکه‌ها و بازار در شکل‌گیری آن مداخله دارند. این مؤلفه‌ها در طیفی از زمان بر شکل‌گیری، تغییر و توسعه کارآفرینی و نوآوری روستایی در روستاهای شهرستان نظرآباد استان البرز تأثیرگذارند.

همچنین، اشتغال و توسعه پایدار روستایی به عنوان پیامد حاصل از کاربرد راهبردهای کارآفرینی و نوآوری فعالیتهای اقتصادی روستایی در روستاهای شهرستان نظرآباد استان البرز قابل‌ارائه است.

از نظر مردم روستا، میزان برخورداری از روحیه کارآفرین‌بودن در ساکنین روستا در سطح بالاتر از متوسط و میزان نوآوربودن آنها کمتر از حد متوسط بیان شده است. کسب‌وکارهای مختلفی در روستاها راه‌اندازی شده است که بیشترین کسب‌وکارهای راه‌اندازی شده تولیدی (پوشاک، ماسک، صنایع‌دستی، اسکاچ، مبل، بسته‌بندی ...) فروشگاه (لباس، آرایشی بهداشتی و...)، دفتر بیمه، باشگاه ورزشی، پرورش گاو گوشتی بوده است و کسب‌وکارهای مختلف دیگری شامل خدمات الکترونیکی (کافی‌نت و...)، آموزشگاه (زبان، رایانه)، دامپزشکی، دفتر گیاه‌پزشکی، تاکسی‌تلفنی، خدمات مشاوره‌ای، پرورش ماهی، تراشکاری و ... بوده است. دراین‌بین بیشترین تأثیر کارآفرین و نوآوربودن، افزایش انگیزه جوانان است. توسعه اقتصادی، کاهش بیکاری، افزایش آگاهی مردم، افزایش ساخت‌وساز، افزایش مشارکتهای برخط و شبکه‌های مجازی، بهبود زیرساختها، توسعه اینترنت و زیرساختهای فناوری از دیگر



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

تأثیرات کارآفرین بودن در زندگی روستایی بوده است.

در یک نتیجه‌گیری می‌توان گفت که سطح کارآفرین‌بودن در روستاییان در حد مناسب بوده است؛ اما نوآوربودن آنها در سطح کم است. از نظر روستاییان کارآفرین‌بودن و نوآوربودن بر کیفیت زندگی روستاییان در ابعاد مختلف آن تأثیرگذار است که تأثیر کارآفرین‌بودن بیشتر از نوآوربودن آنها بوده است و در بررسی به روش غیرمستقیم نیز کارآفرین‌بودن و نوآوربودن تأثیر معنی‌داری دارند که کارآفرین‌بودن در سطح ۴۰ تا ۵۰ درصد بر کیفیت زندگی روستاییان به تفکیک ابعاد مختلف آن مؤثر بوده و سهم ۴۵ درصد دارد و نوآوربودن نیز تأثیر معنی‌داری دارد و سهم آن در کیفیت زندگی روستاییان در ابعاد مختلف آن (اقتصادی، اجتماعی و محیطی) ۲۰ تا ۲۲ درصد بوده است.

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده پیشنهاد می‌شود که شرایط تأسیس سازمانهای مردم‌نهاد حامی کارآفرینان روستایی تسهیل شود. شکل‌گیری اتحادیه‌ها و تعاونیهای حامی کارآفرینان روستایی می‌تواند بسیار مفید واقع شود. هر دو مورد یادشده می‌تواند سبب تشویق مشارکت در شناسایی فرصتهای سرمایه‌گذاری در روستاها، ارتقای همکاریهای میان بخشی در راستای همکاری با تشکلهای غیردولتی و هماهنگی میان نهادها و سازمانهای متولی توسعه کارآفرینی روستایی شود.

علاوه بر این، اشاعه فرهنگ کارآفرینی در روستا از طریق رسانه‌ها، ترویج مزایای حاصله از فعالیتهای کارآفرینی، حمایت مادی و معنوی از فعالان در حوزه آموزش و فرهنگ‌سازی کارآفرینی در روستا، تجلیل از کارآفرینان موفق، ترغیب افراد روستایی به سمت کارآفرین‌شدن، تسهیل امکان تبلیغ و ترویج محصولات تولیدی روستاییان، تشویق کارآفرینان شهری برای توسعه کسب‌وکار خود در مناطق روستایی، تشویق فارغ‌التحصیلان روستازاده برای امر کارآفرینی روستایی می‌تواند مؤثر واقع شود.

بهبود ارتباط روستاییان با دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی، زمینه‌سازی برای ارتباط کارآفرینان روستایی با پارکهای علم و فناوری، مراکز رشد و شتاب‌دهنده‌ها، ایجاد شبکه بین کارآفرینان



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

بالقوه و همتایان باتجربه آنها، بهبود دسترسی روستاییان به شبکه‌های ارتباطی شرکتها، دسترسی به دانش و اطلاعات از طریق شبکه‌های مجازی و تقویت نقش ارتباطی رهبران محلی نیز از موارد حائز اهمیتی است که می‌تواند به امر فرهنگ‌سازی کارآفرینی روستایی یاری رساند.

همچنین، قوانین و مقررات دست و پاگیری که مانع کارآفرینی می‌شود، باید حذف شوند. همچنین قوانین و مقررات دولتی در ارتباط با کسب‌وکارهای جدید روستایی باید ثبات داشته باشند. دولت می‌بایست اقدامات جدی در راستای اصلاح قوانین اقتصادی و مالیاتی برای کسب‌وکارهای روستایی انجام دهد. دولت می‌تواند به کارآفرینان روستایی مشوقهایی اعطا کند. حرکت دولت در تأمین زیرساختها استمرار یابد. برای فروش محصولات تولیدی کارآفرینان روستایی، بازارهای محلی ایجاد و تقویت شود.

## ملاحظات اخلاقی

### مشارکت نویسندگان

هر چهار نویسنده در نگارش این مقاله مشارکت داشته‌اند.

### منابع مالی

برای انتشار این مقاله از هیچ سازمانی حمایت مالی مستقیم یا غیرمستقیم دریافت نشده است

### تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، در این مقاله تعارض منافع وجود ندارد.

### پیروی از اصول اخلاقی

در پژوهش تمامی اطلاعات با حفظ محرمانگی جمع آوری شده است، همچنین در این مقاله همه اصول اخلاقی درزمینه سرقت ادبی و تحریف داده‌ها و غیره رعایت شده است.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

- Alnafrah, I., & Mouselli, S. (2018). The Role of National Innovation Systems in Entrepreneurship Activities at Baltic State Countries. ***Journal of the Knowledge Economy***, 1-19.

- Amin-Esmaeili, M., Baheshmat, S., Tarrahi, M. J., Motevalian, S. A., Sharifi, V., Hajebi, A., ... & Rahimi-Movaghar, A. (2021). Assessing risk behaviours in the Iranian general population: results from the Iranian Mental Health Survey. ***Eastern Mediterranean Health Journal***, 27(10), 953-961.

- Asanova, N. A., Hut, S. Y., Yeshugova, F. R., Zhminko, A. E., & Ovchinnikova, N. G. (2022). ***Cooperative Entrepreneurship in Sustainable Rural Development. In Cooperation and Sustainable Development (pp. 1233-1239).*** Springer International Publishing.

- Barghi, H., Ghanbari, Y., Abiyat, M., & Abiyat, M. (2023). Spatial Relationships Analysis between the Concepts of Life Quality, Social Capital and Rural Entrepreneurship (Case Study: Dezful County). ***Journal of Rural Research,*** 13(4), 670-699.

- Beynon, M. J., Jones, P., & Pickernell, D. (2019). The role of entrepreneurship, innovation, and urbanity-diversity on growth, unemployment, and income: US state-level evidence and an fsQCA elucidation. ***Journal of Business Research***, 101, 675-687.

- Bock, B. B. (2016). Rural marginalisation and the role of social innovation; a turn towards nexogenous development and rural reconnection. ***Sociologia ruralis***, 56(4), 552-573.

- Comini, E. (2016). Metal oxide nanowire chemical sensors: innovation and quality of life. ***Materials Today***, 19(10), 559-567.

- Cunha, C., Kastenholz, E., & Carneiro, M. J. (2020). Entrepreneurs in rural tourism: Do lifestyle motivations contribute to management practices that enhance sustainable entrepreneurial ecosystems?. ***Journal of hospitality and tourism management***, 44, 215-226.

- Farahani, M. N., Amin-Esmaeili, M., & Baheshmat Juybari, S. (2019). The mediating role of self efficacy in the relationship between impulsivity and evoidant coping with relapse in opioid dependence. ***Scientific Quarterly Research on Addiction***, 13(51), 143-166.

- Galindo, M. Á., & Méndez, M. T. (2014). Entrepreneurship, economic growth, and innovation: Are feedback effects at work?. ***Journal of Business Research***, 67(5), 825-829.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

- González-Leonardo, M., Rowe, F., & Fresolone-Caparrós, A. (2022). Rural revival? The rise in internal migration to rural areas during the COVID-19 pandemic. Who moved and Where?. ***Journal of Rural Studies***, 96, 332-342.

- Guerrero, M., Liñán, F., & Cáceres-Carrasco, F. R. (2021). The influence of ecosystems on the entrepreneurship process: a comparison across developed and developing economies. ***Small Business Economics***, 57(4), 1733-1759.

- Hoque, A. S. M. M., Awang, Z., & Ghani, N. A. (2016, October). ***Conceptual Model for Quality of Life in the Perspective of Social Entrepreneurship***. In International Conference on Science, Engineering, Management and Social Science (ICSEMSS 2016), Universiti Teknologi Malaysia (UTM), Johor Bahru, Malaysia, October (pp. 6-8).

- Ismaila, A., Driessen, M., Briggs, A., Risebrough, N., Naya, I., Gunsoy, N., & Paly, V. (2018). Economic and quality of life consequences of clinically important deterioration in patients with COPD: results from the TORCH study. ***European Respiratory Journal***, 52, 305-317.

- Kabukcu, E. (2015). Creativity process in innovation oriented entrepreneurship: The case of Vakko. ***Procedia-Social and Behavioral Sciences***, 195, 1321-1329

- Khosravi, S., Mehdizadeh, H., & Mirakzadeh, A. A. (2019). Launching green entrepreneurship as a strategy for empowering the poor villagers (Case study: Professors of Agriculture Faculty, Razi University). ***Journal of Environmental Science and Technology***, 21(1), 99-111.

- Kogan, L., Papanikolaou, D., Seru, A., & Stoffman, N. (2017). Technological innovation, resource allocation, and growth. ***The Quarterly Journal of Economics***, 132(2), 665-712

- Koponen, D. (2012). Conceptual framework for quality of life management: social entrepreneurship perspective. ***Economics and Management***, 17(4), 1372-1377.

- Li, T., Liu, J., Zhu, H., & Zhang, S. (2018). Business characteristics and efficiency of rural tourism enterprises: an empirical study from China. Asia Pacific ***Journal of Tourism Research***, 23(6), 549-559

- Malekian, A., & Baradaran, M. (2021). Investigating the relationship between entrepreneurial spirit and quality of work life; (the agricultural extension experts in Kermanshah Province as a case study). ***Journal of Studies in Entrepreneurship and Sustainable Agricultural Development***, 8(3), 35-52.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

- Morris, M. H., & Lewis, P. S. (1991). Entrepreneurship as a significant factor in societal quality of life. ***Journal of Business Research***, 23(1), 21-36.

- Mottiar, Z., Boluk, K., & Kline, C. (2018). The roles of social entrepreneurs in rural destination development. ***Annals of Tourism Research***, 68, 77-88.

- Mueller, S., & Korsgaard, S. (2014). (Re) ***Sources of opportunities-The Role of Spatial Context for Entrepreneurship. In Academy of Management Proceedings***(Vol. 2014, No. 1, p. 13468). Briarcliff Manor, NY 10510: Academy of Management.

- Muravyova, M. V. (2018). Socio-Economic and Demographic Motivators of the Life Quality of Rural Population in the Russian Federation. ***The Journal of Social Sciences Research***, 211-214.

- Naminse, E. Y., Zhuang, J., & Zhu, F. (2019). The relation between entrepreneurship and rural poverty alleviation in China. ***Management Decision***, 57(9), 2593-2611.

- Nataraajan, R., & G. Angur, M. (2014). Innovative ability and entrepreneurial activity: Two factors to enhance "quality of life". ***Journal of Business & Industrial Marketing***, 29(6), 469-475.

- Nazem, F. (2021). The Relationship between Managers Entrepreneurship and Quality of Staffas Working Life in Higher Education Institutions, Journal of Management Research in Iran, 17(2): 223-242.

- Njoroge, C. W., & Gathungu, J. M. (2013). The effect of entrepreneurial education and training on development of small and medium size enterprises in Githunguri District-Kenya. ***International Journal of Education and research***, 1(8), 1-22

- Ogundare, O. M., Shah, V. G., Salunke, S. R., Malhotra, R., Pati, S., Karmarkar, A., ... & Shah, M.V. (2017). Fifteen Dimensions of Health and their Associations with Quality of Life among Elderly in Rural Villages in Maharashtra, (India). ***Indian Journal of Gerontology***

- Othman, N., Radin A Rahman, R. S. A., & Kamaruddin, H. (2022). Competences of Rural Women Entrepreneurs and Their Quality of Life. ***Sustainability***, 14(16), 10143.

- Özer, İ. S., & Türk, U. (2023). How Does Quality of Life (QOL) Affect Attractiveness of Cities and Internal Migration in Turkey?. ***Economic Themes***, 61(1), 85-103.

- Petrovič, F., & Maturkanič, P. (2022). Urban-Rural Dichotomy of Quality of Life. ***Sustainability***, 14(14), 8658.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

- Plouffe, M., & Bernier, M. (2019). ***Financial Innovation, Economic Growth, and the Consequences of Macroprudential Policies***. Research in Economics.

- Poulain, T., Vogel, M., Sobek, C., Hilbert, A., Körner, A., & Kiess, W. (2019). Associations Between Socio-Economic Status and Child Health: Findings of a Large German Cohort Study. ***International journal of environmental research and public health***, 16(5), 677.

- Pradhan, R. P., Arvin, M. B., Nair, M., Bennett, S. E., Bahmani, S., & Hall, J. H. (2018). Endogenous dynamics between innovation, financial markets, venture capital and economic growth: Evidence from Europe. ***Journal of Multinational Financial Management***, 45, 15-34.

- Razini, H. H., Mansouri, R., Meshki, V., Beheshmat, S., & Hamzehzadeh, M. (2019). Strategic differences in visual scanning between field dependent and field independent individuals on the basis of eye tracking measures. ***International Journal of Applied Behavioral Sciences***, 6(2), 19-25.

- Roma, I., Almeida, M. L. D., Mansano, N. D. S., Viani, G. A., Assis, M. R. D., & Barbosa, P. M. K. (2014). Quality of life in adults and elderly patients with rheumatoid arthritis. ***Revista brasileira de reumatologia***, 54(4), 279-286.

- Scholtes, C., Baust, K., Weinhold, L., Creutzig, U., Gnekow, A., Hinz, A., ... & Singer, S. (2019). ***Health status, Health-Related Quality of Life and Socio-economic Outcome in Childhood Brain Tumor Survivors: a German Cohort Study.*** Neuro-oncology

- Schumpeter, J. A. (2010). Capitalism, socialism and democracy. routledge.

- Shihaki Tash, important; Wali Nafs, Abdul Aziz; Raisi, Abu Bakr. (2017). The role of non-agricultural entrepreneurship factors in improving the quality of life of rural households in Kanarak city, ***Space Economy and Rural Development Quarterly***, 7(3), 209-223.

- Shokrollahi, A., & Taheri, A. (2016). The Relationship of Employees' Quality of Work Life and Organizational Citizenship Behavior with their Entrepreneurship. ***Journal of New Approaches in Educational Administration***, 6(24), 129-152.

- Sojasi Qeidari H, Shayan H, Nurbakhsh Razmi Z. (2015). The Analysis of Non-Farm Entrepreneurship in Improving the Quality of Life in the Villages Case: Villages Located in Shandiz Area, Binaloud County. ***Space Economy & Rural Development***. 4(12): 55-76.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]

- Sojasi Qeidari H, Shayan H, Nurbakhsh Razmi Z. (2015). The Analysis of Non-Farm Entrepreneurship in Improving the Quality of Life in the Villages Case: Villages Located in Shandiz Area, Binaloud County. ***Space Economy & Rural Development***. 4(12):55-76.

- Thompson, M. (2018). Social capital, innovation and economic growth. ***Journal of behavioral and experimental economics***, 73, 46-52.

- Vargas-Hernández, J. G. (2016). Women entrepreneurship to improve the quality of life through best practices in rural microbusiness. ***EMC review-economy and market communication review***, 11(1): 26-49.

- Wiewiórska, A., Kłoczko-Gajewska, A., & Sulewski, P. (2020). Between the social and economic dimensions of sustainability in rural areas—in search of farmers' quality of life. ***Sustainability***, 12(1), 148.

- Woodside, A. G., Bernal, P. M., & Coduras, A. (2016). The general theory of culture, entrepreneurship, innovation, and quality-of-life: Comparing nurturing versus thwarting enterprise start-ups in BRIC, Denmark, Germany, and the United States. ***Industrial Marketing Management***, 53, 136-159.

- Wu, J., Zhuo, S., & Wu, Z. (2017). National innovation system, social entrepreneurship, and rural economic growth in China. ***Technological Forecasting and Social Change***, 121, 238-250

- Wu, X., & Li, J. (2017). Income inequality, economic growth, and subjective well-being: Evidence from China. Research in Social Stratification and Mobility, 52, 49-58.

- Yeşil, S., & Dereli, S. F. (2013). An empirical investigation of the organisational justice, knowledge sharing and innovation capability. ***Procedia-Social and Behavioral Sciences***, 75, 199-208.

- You, J., Wang, C., Yeung, N. C. Y., & Lu, Q. (2018). Socioeconomic status and quality of life among Chinese American breast cancer survivors: The mediating roles of social support and social constraints. ***Psycho-Oncology***, 27(7), 1742-1749

- Zhao, Y., Li, Y., Lee, S. H., & Bo Chen, L. (2011). Entrepreneurial orientation, organizational learning, and performance: Evidence from China. ***Entrepreneurship theory and practice***, 35(2), 293-317.

- Zou, J., Chen, J., & Chen, Y. (2022). Hometown landholdings and rural migrants' integration intention: The case of urban China. ***Land Use Policy***, 121, 106307.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.24.93.4156.1 ]